

Eva Jansen

Eva Jansen, oprichter van Incubaker, een innovatieburo voor de bakkerijsector. Zij helpt bedrijven in de bakkerijketen – zoals boeren, molenaars en bakkers – om hun ondernemingen te verduurzamen door middel van innovatie.

EEN MACHINE MET BETEKENIS

Als het om bakkerijmachines gaat, denken we al snel aan efficiency en innovatie. Sneller, slimmer, met minder mensen. Waterstraalsnijders, robots, volledig geautomatiseerde lijnen. En terecht. Ik zie dagelijks de waarde van deze ontwikkelingen, zeker als het doel is om goed en voedzaam brood bereikbaar te maken voor veel mensen.

Onlangs kwam ik op een plek waar vooruitgang er heel anders uitziet. Langzamer. Stiller. Maar niet minder relevant. Ik was bij de Zuidmolen in Groesbeek. Niet zomaar. Sinds kort weet ik dat er vier generaties boven mij een molenmaker in de familie zit. Hij kocht deze molen in 1894. Een slimme machine deed stamboomonderzoek voor me.

Wat ik daar zag, staat voor altijd op mijn netvlies. Alsof ik een schilderij van honderd jaar geleden binnenstapte. De Aardappeleters, maar dan op de eerste verdieping van een molen die heeft geleefd. De molenaar en drie nazaten van molenmaker Jacobus Jochijms, rustig roerend in hun koffie. Geen haast. Geen dashboard. Geen KPI's. Wel een vanzelfsprekendheid: dit is de plek waar de rest van de wereld nu omheen draait.

Ik nieuwsgierig naar mijn familiegeschiedenis, zij naar mijn voortzetting daarvan. Alles werd ineens een stuk minder toevallig. We liepen de hele molen door. Van de vierde tot de eerste verdieping ademt alles hier techniek. Maar dan anders. Heel veel hout tot en met de tandwielen en de kleppen op de wieken. Onderhoud gebeurt met reuzel en bijenwas. Geluid en beweging zijn hier de raadgevers. Een systeem dat niet draait op software, maar op begrip. Begrip van weer en wind, materiaal, graan en timing.

Deze molen stond jaren stil. Vele vrijwilligers hebben hem stap voor stap weer tot leven gewekt. Niet alleen uit nostalgie, maar ook om een nieuwe rol te vinden voor deze molen. In een tijd die totaal anders is dan toen hij gebouwd werd.

Een machine die veel meer doet dan alleen produceren. Hij verbond mensen, grondstof en plek met elkaar. Het centrum waar boeren, bakkers en buurtbewoners elkaar vonden. Tijdens de Tweede Wereldoorlog diende hij bovendien als uitkijkpost; de kogelinslag maakt duidelijk dat het kantje boord was.

“

**HOE HALEN WE HET MAXIMALE
UIT HET GRAAN EN HOE BEWEEGT
DE MACHINE DAARIN MEE**

”

Het roept bij mij de vraag op wat deze machine kan betekenen voor de toekomst. Blijft het vooral om output en efficiëntie gaan of zit de betekenis van een machine -groot of klein- ook ergens anders? In het maken van nieuwe verbindingen bijvoorbeeld, precies waar het vandaag de dag in korte ketens om draait. Een molen als deze dwingt ook tot een ander vertrekpunt voor brood. Niet *Hoe krijgen we het proces passend*, maar *Hoe halen we het maximale uit het graan en hoe beweegt de machine daarin mee*.

Één ding werd mij duidelijk na dit bezoek: de Zuidmolen is niet alleen een prachtig reliek, maar ook een richtinggever voor de toekomst.